



VAJENIŠTVO

Informacije za podjetja



VAJENIŠTVO

Vajeništvo predstavlja kakovostno obliko prenašanja znanja in izkušenj na mlajše rodove. Za delodajalce prinaša večjo mero usklajenosti izobraževanja z njihovimi potrebami.

Vajeništvo je del **srednjega poklicnega izobraževanja** (3-letni programi). Podjetja ste se do zdaj srečevala s tako imenovano šolsko obliko izobraževanja, kjer so bili učenci večino časa v šoli, del izobraževanja, tj. 24 tednov v treh šolskih letih, pa na usposabljanju pri delodajalcih. Pri vajeništvu je **odstotek praktičnega usposabljanja z delom veliko večji. Kar polovico časa so vajenci v podjetjih. V 3 šolskih letih se vajenci v podjetju usposabljujejo najmanj 56 tednov.**

CILJI VAJENIŠTVA:

- **boljša usposobljenost glede na potrebe gospodarstva**
- **lažji prehod izobraževanje – delo: zgodnejša poklicna socializacija**
- **zgodnejše zaposlovanje mladih in bolj usklajena ponudba ter povpraševanje po kadrih**



PREDNOSTI ZA PODJETJA

Prek vajeništva mladi resnično pridobijo tiste kompetence, ki jih delodajalci potrebujejo. Vajeniška oblika izobraževanja prinaša v slovenski prostor možnost, da delodajalci sami izberejo svoje bodoče sodelavce, s katerimi podpišejo posebno vajeniško pogodbo. Vajenec ima status dijaka, kar pomeni, da ni zaposlen v podjetju. Podjetja vajence najprej dobro spoznajo, kar jim olajša odločitev glede nadaljnje zaposlitve. Delodajalec aktivno sodeluje pri usposabljanju in vzgoji vajenca ter si tako zagotovi ustrezno usposobljene bodoče zaposlene.

PROGRAMI, TRENUTNO VKLJUČENI V VAJENIŠTVO:

- oblikovalec kovin – orodjar
- mizar
- kamnosek
- gastronomske in hotelske storitve
- strojni mehanik
- papirničar



- slikopleskar
- steklar
- mehatronik-operater
- električkar
- zidar
- klepar-krovec



REGIJA	PROGRAM	ŠOLA
GORENJSKA	OBLIKOVALEC KOVIN-ORODJAR	Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo
GORENJSKA	MIZAR	Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za lesarstvo
GORENJSKA	SLIKOPLESKAR	Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, Kranj
GORENJSKA	ZIDAR	Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, Kranj
GORENJSKA	ELEKTRIKAR	Šolski center Kranj, Srednja tehniška šola, Kranj
GORENJSKA	STROJNI MEHANIČAR	Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo
GORIŠKA	OBLIKOVALEC KOVIN-ORODJAR	Šolski center Nova Gorica, Strojna, prometna in lesarska šola
GORIŠKA	MIZAR	Šolski center Nova Gorica, Strojna, prometna in lesarska šola
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	OBLIKOVALEC KOVIN-ORODJAR	Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	MIZAR	Šolski center Novo mesto, Srednja gradbena, lesarska in vzgojiteljska šola
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	ZIDAR	Šolski center Novo mesto, Srednja gradbena, lesarska in vzgojiteljska šola
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	MEHATRONIK-OPERATER	Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	STROJNI MEHANIČAR	Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola

REGIJA	PROGRAM	ŠOLA
KOROŠKA	MIZAR	Šolski center Slovenj Gradec, Srednja šola Slovenj Gradec in Muta
OBALNO-KRAŠKA	GASTRONOMSKE IN HOTELSKE STORITVE	Srednja šola Izola
OBALNO-KRAŠKA	MEHATRONIK-OPERATER	Srednja tehniška šola Koper
OSREDNJESLOVENSKA	OBLIKOVALEC KOV- IN-ORODJAR	Strokovno izobraževalni center, Ljubljana Bežigrad
OSREDNJESLOVENSKA	MEHATRONIK-OPERATER	Strokovno izobraževalni center, Ljubljana Bežigrad
OSREDNJESLOVENSKA	KAMNOSEK	Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana
OSREDNJESLOVENSKA	ZIDAR	Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana
OSREDNJESLOVENSKA	PAPIRNIČAR	Strokovno izobraževalni center, Ljubljana Bežigrad
PODRAVSKA	OBLIKOVALEC KOVIN-ORODJAR	Tehniški šolski center Maribor, Srednja strojna šola
PODRAVSKA	SLIKOPLESKAR	Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor
PODRAVSKA	KLEPAR-KROVEC	Šolskem centru Ptuj, Strojna šola Ptuj
POMURSKA	GASTRONOMSKE IN HOTELSKE STORITVE	Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci
SAVINJSKA	STEKLAR	Šolski center Rogaška Slatina
SAVINJSKA	STROJNI MEHANIK	Šolski center Velenje, Strojna šola
SAVINJSKA	ELEKTRIKAR	Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola
POSAVSKA	STROJNI MEHANIK	Šolski center Krško – Sevnica, Sred- nja poklicna in strokovna šola Krško

KAKŠNO PODJETJE LAHKO SPREJME VAJENCE NA VAJENIŠTVO?

Vsako podjetje, ki želi na praktično usposabljanje z delom sprejemati vajence, **mora biti verificirano**. To pomeni, da mora izkazati, da ima **ustrezne materialne in kadrovske pogoje**. Verifikacijo opravlja tudi Gospodarska zbornica Slovenije in je za podjetje brezplačna. Članstvo v zbornici ni pogoj za verifikacijo.

Materialni pogoji: ustreznost opreme in delovnih pogojev ter primerno okolje, kjer se bo vajenec lahko učil in dosegel cilje izobraževalnega programa.

Kadrovski pogoji: usposobljen mentor z ustrežno izobrazbo, delovnimi izkušnjami in pedagoško-andragoško usposobljenostjo – PAUM.

Pogoji za mentorja:

(1) Mentor mora imeti:

- najmanj srednjo strokovno izobrazbo, pedagoško-andragoško usposobljenost in vsaj tri leta delovnih izkušenj ali
- mojstrski, delovodski ali poslovodski naziv s področja, za katerega se vajenec usposablja.

(2) Izjemoma je mentor lahko tudi oseba s srednjo poklicno izobrazbo in vsaj petimi leti delovnih izkušenj s področja dejavnosti (panoge) oziroma poklica, za katerega se vajenec usposablja, in pedagoško-andragoško usposobljenostjo.

(3) Mentor ne more biti oseba, ki ji je prepovedano sklepanje delovnega razmerja oziroma opravljanje dela na področju vzgoje in izobraževanja po zakonu, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja.

POSTOPEK VERIFIKACIJE VAJENIŠKIH MEST ZA PODJETJE

Postopek verifikacije učnih mest se začne z **Vlogo za verifikacijo pogojev za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom**. Vlogi je potrebno predložiti ustrezna dokazila za dokazovanje ustrezne izobrazbe mentorja, delovnih izkušenj v stroki za mentorje, potrdilo o opravljenem pedagoško-andragoškem usposabljanju za mentorje (3-dnevno usposabljanje) in kopijo sklepa o vpisu v sodni register.

Po prejemu vloge vas pokličejo predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije in se dogovorite za verifikacijski obisk v vašem podjetju. Po uspešno opravljenem verifikacijskem obisku bomo vaše podjetje vpisali v register učnih mest (objavljen na <https://www.gzs.si/vajenistvo>).

Podjetje z opravljeno verifikacijo ima vse pogoje, da vajenci v podjetju lahko opravljajo vajeništvo.

NAJAVA VAJENIŠKIH UČNIH MEST

Vsako leto vsa podjetja GZS povabi k najavi učnih mest za prihodnje šolsko leto. Gre pravzaprav za napoved, koliko vajencev bi bili pripravljene vzeti v vašem podjetju v prihodnjem šolskem letu. Najave so objavljene tudi na spletni strani:

<https://www.gzs.si/vajenistvo>

NE SPREGLEJTE

Objavljamo najave vajeniških učnih mest

Poziv k najavi vajeniških mest boste prejeli po elektronski pošti. Najavo boste oddali prek obrazca NAJAVA UČNIH MEST. Če poziva k najavi s strani zbornice ne prejmete, vas prosimo, da jih kontaktirate.

Najave so objavljene tudi na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter na portalu Centra RS za poklicno izobraževanje.

Učenci izmed najav izberejo podjetje in podjetje pokličejo/pošljejo predstavitev s prošnjo glede sodelovanja/obiščejo podjetje ... in se dogovorijo o možnostih sodelovanja.



Če se podjetje in vajenec dogovorita za sodelovanje, se podpiše vajeniška pogodba v 4 izvodih. Primer vajeniške pogodbe je objavljen na <https://www.gzs.si/vajenistvo>.

Vajeniško pogodbo podpišejo podjetje, vajenec in vajenčevi starši/zakoniti zastopniki. Podpiše se za obdobje 3 let (za ves čas šolanja).

Podpisano pogodbo podjetje v 4 izvodih lahko pošlje v registracijo na naslov:

Gospodarska zbornica Slovenije
Služba za razvoj kadrov in izobraževanje
Dimičeva 13
1504 Ljubljana

Registrirano vajeniško pogodbo vam zbornica v 3 izvodih vrne na vaš naslov. Ena pogodba je vaša, dve pa izročite vajencu (od tega eno vajenec obdrži, drugo pa odnese v šolo, saj je registrirana vajeniška pogodba pogoj za vpis v šolo).

Podjetje in šola se dogovorita za način izvedbe izobraževanja ter usposabljanja vajenca (opredelitev in uskladitev ciljev praktičnega usposabljanja z delom, časovnica ...), kdo bo pokrival kateri del in v katerem letniku.



OBVEZNOSTI DELODAJALCA

Obveznosti delodajalca so opredeljene v Zakonu o vajeništvu in v vajeniški pogodbi.

Delodajalec mora v času, ko se vajenec praktično usposablja z delom,

1. vajencu skladno z izobraževalnim programom zagotoviti kakovostno praktično usposabljanje z delom na verificiranem vajeniškem učnem mestu,
2. vajencu omogočiti izpolnjevanje obveznosti po izobraževalnem programu v šoli,
3. vajencu v skladu s kolektivno pogodbo oziroma najkasneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec na transakcijski račun vajenca, odprt v Republiki Sloveniji, izplačevati vajeniško nagrado, določeno s tem zakonom,
4. vajencu zagotavljati varno in zdravo delo v skladu s predpisi,
5. varovati in spoštovati vajenčevo osebnost ter upoštevati in ščititi vajenčevo zasebnost,
6. vajencu poleg počitnic v skladu s šolskim koledarjem omogočiti še najmanj šest prostih delovnih dni za pripravo na zaključni izpit,
7. vajencu nalagati le dela, ki so določena v izobraževalnem programu za doseg učnih ciljev na praktičnem usposabljanju z delom,
8. voditi evidence na področju dela in socialne varnosti v skladu z zakonom,
9. zagotoviti zdravstvene preglede, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu,
10. imeti registrirano vajeniško pogodbo pri pristojni zbornici,
11. zpolnjevati druge s pogodbo o vajeništvu dogovorjene obveznosti.

Delodajalec mora vajencu omogočiti, da se seznanijo z vsebino kolektivne pogodbe, ki zavezuje delodajalca, oziroma splošnega akta, ki določa njegove pravice, obveznosti in odgovornosti. V ta namen mora biti kolektivna pogodba, ki zavezuje delodajalca, oziroma splošni akt vedno na razpolago na dostopnem mestu, na katerem se lahko vajenec brez nadzora seznanijo z vsebino kolektivne pogodbe, ki zavezuje delodajalca, oziroma splošnega akta. Če delodajalca ne zavezuje

kolektivna pogodba dejavnosti, ki bi urejala njegove obveznosti do vajenca, se za te obveznosti uporablja kolektivna pogodba, ki velja za negospodarske dejavnosti.

Glede prepovedi nadlegovanja in trpinčenja na vajeniškem učnem mestu, prepovedi diskriminacije in varovanja dostojanstva vajenca pri praktičnem usposabljanju z delom se uporabljajo določbe zakona, ki ureja delovna razmerja.

OBVEZNOSTI MENTORJA

- usposabljati vajenca v obsegu najmanj 20 % časa njegovega praktičnega usposabljanja z delom in vajencu nuditi pomoč, kar se opredeli v načrtu izvajanja vajeništva in v pogodbi o vajeništvu,
- redno spremljati usposabljanje in napredek vajenca ter nadzorovati vodenje dnevnika vajenca,
- oceniti pridobljene standarde usposobljenosti, predpisane z izobraževalnim programom, in oceniti učni izid.



OBVEZNOSTI VAJENCA

Obveznosti vajenca v času praktičnega usposabljanja z delom so, da

1. opravlja praktično usposabljanje z delom po navodilih in pod nadzorom delodajalca,
2. redno vodi vajeniški dnevnik,
3. redno izpolnjuje obveznosti po izobraževalnem programu in dosega zahtevane standarde izobraževanja,
4. obvešča delodajalca o bistvenih okoliščinah, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na izpolnjevanje njegovih pogodbenih obveznosti, in o vseh spremembah, ki vplivajo na izpolnjevanje pravic iz vajeniškega razmerja,
5. se vzdrži vseh ravnanj, ki glede na naravo dela, ki ga opravlja pri delodajalcu, materialno ali moralno škodujejo ali bi lahko škodovala poslovnim interesom delodajalca,
6. varuje osebne podatke in poslovne skrivnosti delodajalca,
7. se seznanja z varnostnimi ukrepi in ukrepi zdravstvenega varstva ter izvršuje druge dolžnosti skladno s predpisi varnosti in zdravja pri delu in
8. izpolnjuje druge pogodbene in zakonske obveznosti.

OBREMENITEV VAJENCA

- (1) Praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu in izobraževanje vajenca v šoli sme trajati skupno največ osem ur dnevno in 36 ur tedensko. Če traja pouk v šoli dnevno pet ali več ur, isti dan ne sme biti praktičnega usposabljanja z delom pri delodajalcu.
- (2) V času šolskih počitnic se vajenec lahko usposablja z delom, pri čemer mu mora delodajalec v vsakem šolskem letu omogočiti vsaj šest tednov neprekinjenih poletnih počitnic in najmanj osem dni ostalih počitnic, določenih s šolskim koledarjem.
- (3) Vajenec, ki se pri delodajalcu praktično usposablja z delom najmanj štiri ure in pol na dan, ima pravico do odmora v trajanju najmanj 30 minut.
- (4) Vajenec ima pravico do počitka med dvema dnevoma, ko se praktično usposablja z delom, v trajanju najmanj 12 neprekinjenih ur in do tedenskega počitka v trajanju 48 neprekinjenih ur.
- (5) Vajenec ne sme opravljati nadurnega dela.
- (6) Vajenec se ne sme praktično usposabljeti z delom ob nedeljah in ob praznikih, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi, lahko pa se praktično usposablja z delom največ eno soboto na mesec in ne več kot šest sobot v šolskem letu.
- (7) Vajenec se ne sme praktično usposabljeti z delom ponoči med 22. in 6. uro naslednjega dne.



VAJENIŠKA NAGRADA

Vajenec je za čas praktičnega usposabljanja z delom upravičen do vajeniške nagrade. Delodajalec je dolžan vajencu izplačevati vajeniško nagrado mesečno v denarni obliki.

Mesečni znesek vajeniške nagrade ne sme biti manjši od

- 250 €** ▶ 1. letnik mesečna nagrada
- 300 €** ▶ 2. letnik mesečna nagrada
- 400 €** ▶ 3. letnik mesečna nagrada

Izplača se sorazmerni delež mesečne nagrade glede na obseg dela pri delodajalcu v mesecu.

Zneski vajeniških nagrad se usklajujejo na način in v roku, ki ga določa zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom ter gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

PREHRANA IN PREVOZ

Delodajalec mora vajencu za čas praktičnega usposabljanja z delom zagotoviti povračilo stroškov prehrane in prevoza, stroškov v zvezi s službeno potjo ter terenski dodatek na enak način in v velikosti, kot velja za delavca, zaposlenega pri delodajalcu, ki usposablja vajenca.

POVZETEK OBVEZNOSTI ZA DELODAJALCE IN ZAVAROVANJA

Delodajalec vajencu izplačuje vajeniško nagrado v denarni obliki. Po Zakonu o vajeništvu mesečni znesek vajeniške nagrade ne sme biti manjši od

- 1. letnik ▶ 250 EUR; 2. letnik ▶ 300 EUR, 3. letnik ▶ 400 EUR

Zneski vajeniških nagrad se usklajujejo na način in v roku, ki ga določa zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji.

Povračilo stroškov prehrane in prevoza	DA
Zagotovitev zdravstvenega pregleda, ki ustreza tveganjem za varnost in zdravje pri delu – medicina dela	DA
Letni pavšalni prispevek za PIZ (pred nastopom vajenca na praktično usposabljanje z delom)	10,51 EUR
Mesečni pavšalni prispevek za primer poškodbe pri delu in poklicno bolezen (0,30 % od povprečne bruto plače v RS za oktober predhodnega leta) za čas, ko vajenec v podjetju dejansko opravlja praktično usposabljanje	5,23 EUR
Prispevek za ZZ po ZZVZZ (prispevek gre v breme vajenca)	6,36 % od nagrade

- Delodajalec je v skladu z določbo 1. odstavka 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 63/13 – ZIUPTDSV, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 - ZZSDT; v nadaljevanju ZZVZZ) dolžan **prijaviti vajenca v zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni**. To stori prek sistema **e-DEM, Državni portal za poslovne subjekte in samostojne podjetnike z obrazcem M12**. Za zavarovanje za **poškodbe pri delu in poklicne bolezni** se za vajence **plača mesečni prispevek, ki je trenutno 5,23 EUR**.

Delodajalec v zavarovanje prijavi vajenca za mesece, ko ta pri njem dejansko opravlja praktično usposabljanje. Prispevek se plačuje mesečno in ni vezan na število dni zavarovanja znotraj posameznega meseca. Prispevek se plačuje po stopnji 0,30 % od povprečne plače v Republiki Sloveniji za oktober predhodnega koledarskega leta. Zato navajamo, da višina zneska 5,23 EUR velja za obdobje od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020. Znesek prispevka vsako leto objavi FURS na svoji spletni strani.

- 55.a člen ZZVZZ določa, da se prispevek za **zdravstveno zavarovanje po stopnji 6,36 % (55.a člen ZZVZZ) plačuje tudi od dohodka iz drugega pravnega razmerja (vajeniška nagrada)**, na podlagi katerega niso zavarovani na podlagi prvega odstavka 15. člena ZZVZZ, prejetih na podlagi opravljenega dela oziroma storitev, kadar se plačilo, prejeto na podlagi tega pravnega razmerja, na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino.
- **Zavarovati vajenca za invalidnost ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu (po ZPIZ-2), ter plačati letni prispevek (za koledarsko leto), ki je trenutno 10,51 EUR za invalidnost ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu.**

Pavšalni prispevek v letnem znesku 10,51 EUR za vajence za vsako šolsko leto plačajo delodajalci najkasneje do 20. oktobra (če je bil vajenec v vajeniški program vpisan v septembru) oziroma do 20. dne v mesecu po mesecu, v katerem je zaključen vpis vajenca.

Znesek pavšalnega prispevka je vsako leto (v marcu z začetkom veljavnosti 1. aprila) objavljen v Sklepu o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja, ki ga sprejme Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in ga objavi v Uradnem listu RS. Zneski pavšalnih prispevkov po tem sklepu so objavljeni tudi na FURS-ovi spletni strani.

Kadar vajenec odstopi od vajeniške pogodbe pred nastopom usposabljanja z delom pri delodajalcu, lahko delodajalec pri FURS-u vloži zahtevo za vračilo že plačanega pavšalnega prispevka.



DOKUMENTACIJA

Dokumenti, ki omogočajo, da vajeništvo poteka tekoče, so:

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

obrazec NIV

Izobraževalni program:

NAČRT IZVAJANJA VAJENIŠTVA

za šolska leta: / , / in /

Delodajalec:

Datum:

Podpis in žig:

Vajenec:

Datum:

Podpis:

Šola:

Datum:

Podpis in žig:

Pristojna zbornica:

Datum:

Podpis in žig:

Načrt izvajanja vajeništva (NIV) je namenjen delodajalcu, vajencu, šoli in zbornici, kjer je registrirana vajeniška pogodba. Zajema kratek in pregleden zapis dogovora o tem, katere praktične veščine in strokovna znanja izbranega izobraževalnega programa bo vajenec lahko pridobil pri delodajalcu ter katere v šoli, kdaj bo v šoli in kdaj pri delodajalcu, kdaj ter v kateri organizaciji bo opravljal obveznosti preverjanja in ocenjevanja – vmesni preizkus in zaključni izpit, na kakšen način ter med kom konkretno bo potekala komunikacija o vajeništvu in vajencu (vključno s podatki), kakšne so obveznosti mentorja med praktičnim usposabljanjem z delom ter načrt sodelovanja pri izvajanju vmesnih preizkusov in zaključnih izpitov, kjer morajo biti vključeni tudi delodajalci ter mentorji vajencev iz organizacij, podjetij oziroma obratovalnic.

Načrt izvajanja vajeništva, ki ga pripravi delodajalec in šola, se sklene med pristojno zbornico, delodajalcem ter šolo izvajalko izobraževalnega programa v obliki vajeništva, v katero je vpisan vajenec

Katalog praktičnega usposabljanja (KPU) je dokument, ki daje delodajalcu jasno informacijo o učnih ciljih in pričakovanih učnih izidih praktičnega usposabljanja za izobraževalni program, in je pomemben element zagotavljanja kakovosti praktičnega usposabljanja.

KPU zajema:

- predstavitev delovnih področij, poklicne usposobitve in pričakovane učne izide dijaka/vajenca,
- povezava z izobraževalnim programom, poklicnimi standardi in standardi ključih kompetenc,
- neposredno uporabnost v procesu usposabljanja, predvsem s strani mentorja, dijaka in šole,
- podlago za spremljanje napredka dijaka/vajenca in vrednotenje njegove usposobljenosti.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST



OBRITNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA
SLOVENIJE

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje



Gospodarska
zbornica
Slovenije



POGODBA O VAJENIŠTVU

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa 2014-2020, prednostna os 10, prednostna naložba 10.2.; specifični cilj 10.2.1.«

Vajeniška pogodba je predpisan dokument, ki se na podlagi Zakona o vajeništvu sklene med podjetjem, vajencem in starši/zakonitimi zastopniki za celoten čas izobraževanja (običajno 3 leta). Vsebuje vse ključne podatke o podjetju, vajencu, mentorju in zakonsko določene pravice ter dolžnosti vseh podpisanih.

Pogodbo izpolni podjetje, ki poskrbi za podpise. Podpiše se v štirih izvodih, ki jih podjetje lahko pošlje v registracijo na Gospodarsko zbornico Slovenije, Dimičeva 13, 1000 Ljubljana. Po registraciji 1 izvod dobi podjetje, 1 vajenec, 1 šola in 1 izvod ostane na Gospodarski zbornici Slovenije. Podpisana vajeniška pogodba je pogoj za vpis v šolo.

Vajeniški dnevnik je v skladu z Zakonom o vajeništvu vajenec dolžen redno voditi, dolžnost mentorja pa je, da redno spremlja usposabljanje in napredek vajenca ter nadzoruje vodenje dnevnika vajenca. Dnevnik naj bi vajencem služil kot »učbenik« za delo, v veliko pomoč pa je tudi mentorjem in učiteljem.

POGOSTA VPRAŠANJA

Kako vajencu izplačamo nagrado, če pri nas ni bil prisoten cel mesec?

Plačilo sorazmernega deleža vajeniške nagrade.

Pomembno:

Praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu in izobraževanje vajenca v šoli sme trajati skupno največ 8 ur dnevno in 36 ur tedensko. Za vajence 36 ur štejemo kot polni delovni teden (torej kot 40 ur pri zaposlenih).

Če traja pouk v šoli dnevno 5 ali več ur, isti dan ne sme biti praktičnega usposabljanja z delom pri delodajalcu.

Primer:

Vajenec, ki obiskuje 1. letnik, je v februarju v podjetju delal 72 ur.

Februar je imel 160 ur (v ure je vključen tudi praznik). Pri izračunu upoštevamo polne mesečne ure kot pri zaposlenih.

Izračun:

160 ur ... 250 EUR

72 ur ... X

$X = 72 \text{ ur} \times 250 \text{ EUR} / 160 \text{ ur} = 112,5 \text{ EUR}$



19. člen Zakona o vajištvu določa, da moramo kot delodajalec voditi evidence na področju dela in socialne varnosti. Katere evidence so to?

Gre za evidence, ki jih vodite za zaposlene na podlagi **Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti**.

Na kakšen način delodajalec povrača potne stroške vajencem? Jih povrača na enak način kot pri dijakih na PUD-u?

Ne, gre za razliko. Pri dijakih na PUD-u delodajalci povračajo potne stroške v skladu s kolektivnimi pogodbami. Za vajence pa velja tako kot za zaposlene.

Kakšen status ima učenec v sistemu izobraževanja prek vajištva?

V času izobraževanja na podlagi pogodbe o vajištvu vajenec ohrani status dijaka. Vajenec ni zaposlen pri delodajalcu.

Ali učenec poleg vajiške nagrade lahko dobiva tudi kadrovske štipendije podjetja?

Da, lahko, vendar vajiška nagrada zato ne sme biti nič manjša.

Ali delodajalec vloži tudi obrazec M-1?

Delodajalec za vajence, ki so na rednem šolanju, ne vloga obrazca M-1 na podlagi vajištva, ker vajištvo ni temelj za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, v času vajištva ravno tako ne teče pokojninska doba.

Kako je z davčno obravnavo dohodkov vajencev?

Davčno obravnavo nagrad vajencem ureja Zakon o dohodnini – ZDoh-2, ki v 8. točki prvega odstavka 44. člena med dohodke iz delovnega razmerja, ki se ne všttevajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, uvršča plačila vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo, do zneska, ki ga določi vlada. Velikost neobdavčene nagrade določa Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo v 12. členu, in sicer se plačila vajencem za obvezno praktično delo ne všttevajo v davčno osnovo dohodka do

- 250 EUR na mesec za prvi letnik,
- 300 EUR na mesec za drugi letnik in
- 400 EUR na mesec za tretji letnik.

Povračila stroškov v zvezi s praktičnim usposabljanjem (praviloma prehrana in prevoz), ki jih mora delodajalec zagotavljati vajencu na podlagi 21. člena Zakona o vajištvu – ZVaj, se prav tako obravnavajo po Uredbi o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo.

Za podrobnejše informacije si oglejte spletno stran o vajeništvu, kjer so objavljene vse te PRILOGE:

- ▶ Vajeništvo – davčna obravnava (FURS)
- ▶ Dohodnina – dohodek iz zaposlitve, Povračila stroškov in drugi dohodki iz delovnega razmerja – Podrobnejši opis (FURS)
- ▶ Individualni REK za vse vrste dohodkov – iREK (FURS)
- ▶ Obračun davčnih odtegljajev od plačil vajencev, dijakom in študentom za obvezno praktično delo – REK-1a (FURS)
- ▶ Vajenci pavšalni prispevek – povzetek (ZPIZ)
- ▶ Sklep o prispevkih za posebne primere zavarovanja (ZPIZ)
- ▶ Pojasnilo o zavarovanju vajencev po ZPIZ-2 (ZPIZ)

ZAKON O VAJENIŠTVU:

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2017-01-1324?sop=2017-01-1324>

VEČ INFORMACIJ O VAJENIŠTVU NAJDETE TUKAJ:

<https://www.gzs.si/vajenistvo>

ZA POMURSKO GOSPODARSKO ZBORNICO SO PRIPRAVILI:

Ana Žemva Novak, Petra Sternad in Andreja Sever, Gospodarska zbornica Slovenije

